

Beslutningsforslag nr. B 17. Fremsat den 9. november 1982 af Ingerlise Koefoed (SF), Inger Harms (SF), Kirsten Fog Hjort (SF) og Ebba Strange (SF)

Forslag til folketingsbeslutning

om forsøg med udsendelse af dagblade som lydavisers til blinde, svagsynede og andre læsehandicappede

Folketinget opfordrer regeringen til gennem en forsøgsordning, der omfatter nogle landsdækkende dagblade af forskellig politisk observans, at søge problemerne omkring

udgivelse af eksisterende dagblade som lydavisers til brug for blinde, svagsynede og andre læsehandicappede belyst.

Bemærkninger til forslaget

Blinde, svagsynede og andre læsehændicappede har kun adgang til nogle få procent af de trykte bøger og eksisterende tidsskrifter. De har stort set ingen adgang til pjecer, brochurer og forbrugervejledning i trykt form. De har i ca. 20 kommuner mulighed for på biblioteket at låne en lokal lydavis, men de har ingen dagblade, men må nøjes med landslydavisen på 6 timer ugentlig fordelt på to ugentlige numre og bestående af uddrag fra forskellige dagblade.

De har med andre ord i det såkaldte informationsfund en begrænset adgang til information og dermed meget ringe mulighed for at udnytte deres ytringsfrihed og ytringsret og for at deltage på lige fod med seende medborgere i den aktuelle politiske, kulturelle og økonomiske debat, således som den udfolder sig inspireret af den trykte presse.

Gennem momsfrigtagelse for aviser og den nedsatte avisporto får dagspressen en indirekte statsstøtte, der beløber sig til omkring 300 mill. kr. årligt. Dette beløb betales af alle skatteborgere, altså også af den, der på grund af handicap ikke kan læse dagspressen.

Det er klart, at Radioavisen til en vis grad afhjælper mangelen på en daglig trykt avis. Men det er også klart, at Radioavisen ikke kan erstatte den trykte dagspresse. Man kan ikke få en radioavis, der betragter tingene ud fra en bestemt politisk opfattelse, og som har en leder/kommentar-artikel ud fra dette synspunkt, og man kan ikke lægge Radioavisen fra sig og »læse« videre i den, når man har tid. Man kan f.eks. ikke læse Nyhedsmagasinet enkelte indslag om igen, medmindre man har taget dem på bånd, man kan ikke sende et læserbrev, læse en anmeldelse af en bestemt bog osv.

Blinde, svagsynede og andre læsehændicappede

har i de senere år gang på gang givet udtryk for, at de føler sig skævt behandlet informationsmæssigt, og at de ønsker en ligestilling, der gør det muligt for dem at følge med på præcis samme måde som andre. De ønsker med andre ord, at de seende skal acceptere, at lydbåndet for de blinde skal være det, som den trykte information er for de ikke-blinde.

Der er imidlertid ved udgivelsen af dagblade som lydavisers nogle problemer, som kræver en hurtig løsning, og som vil kunne belyses gennem igangsættelse af et par forsøg med at udsende eksisterende dagblade i lydavisform. Der er et ophavsretligt problem: hvad vil journalisterne forlange i afgift for at stille den trykte avistekst til rådighed for lydbånd lavet på samme sted og af de samme mennesker som dem, der laver dagbladet? Der er omfangsproblemet: skal lydavisen gengive hele den trykte avis, eller vil det være rimeligt at udelade reklamer o.lign.? Og der er det økonomiske problem: hvor meget vil abonnementsprisen stige for alle abonnenter, hvis avisen skal foreligge i en speciel lydudgave for alle, der ønsker at abonnere på en sådan til samme pris som andre abonnenter? (Det kan om dette sidste anføres, at man i Sverige, hvor der er forsøg i gang med lyd-dagblade, har beregnet, at den samlede svenske pressestøtte på ca. 1 mia svenske kroner ville stige med 90 mill., hvis alle svenske dagblade skulle udgives på lyd, og at danske blinde anfører, at udgifterne til fremstilling af lydavisers vil kunne dækkes ind med en 2 pct.s stigning af abonnementsprisen på dagblade).

Det forudsættes, at staten i forsøgsperioden stiller et beløb til rådighed til dækning af merudgifterne ved fremstillingen af lydavisers på grundlag af eksisterende dagblade, men at de senere øgede abonnementspriser bør dækkes ind enten af abonnenterne selv eller gennem en eventuel kommende pressestøtteordning.